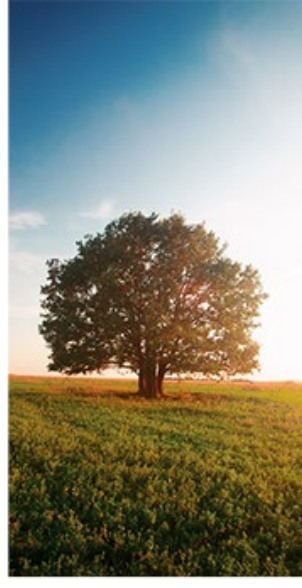

BANKA KREDİLERİ EĞİLİM ANKETİ

VERİ YÖNETİŞİMİ VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ANKETLER VE ENDEKSLER MÜDÜRLÜĞÜ

2022 1. ÇEYREK

TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI

Yönetici Özeti

Bankaların 2022 yılının birinci çeyreğine ilişkin değerlendirmeleri ile ikinci çeyreğine ilişkin beklentilerini içeren Banka Kredileri Eğilim Anketi sonuçları incelendiğinde⁽¹⁾,

2022 yılının ilk çeyreğinde, bankaların genel olarak işletmelere kullandırdıkları kredilere uyguladıkları standartları sıkılaştırdığı görülmektedir. Alt kırımlar incelendiğinde, uzun vadeli kredilere ve yabancı para cinsinden açılan kredilere uygulanan standartlarda sıkılaşma gözlenirken, diğer işletme kredi türlerinde gevşeme olduğu gözlenmektedir. 2022 yılının ikinci çeyreği için bankaların beklentisi, uzun vadeli kredilerde ve yabancı para cinsinden açılan kredilerde standartların sıkılaşacağı, diğer işletme kredi türlerinde ise genel olarak standartların aynı kalacağı yönündedir. Bireysel krediler için standartların konut ve diğer bireysel kredi türlerinde sıkılaştırıldığı, taşıt kredilerinde ise gevşetildiği gözlenmektedir. 2022 yılının ikinci çeyreği için bankaların beklentisi, tüm bireysel kredilere uygulanan standartların sıkılaştırılacağı yönündedir.

Anket sonuçları kredi talebi açısından incelendiğinde, yılın ilk çeyreğinde yabancı para cinsinden açılan krediler hariç tüm işletme kredi türlerinde talepte artış olduğu görülmektedir. 2022 yılının ikinci çeyreği için beklenti, yabancı para cinsinden açılan krediler hariç tüm işletme kredi türlerinde talebin artmaya devam edeceği yönündedir. Bireysel kredilerden konut ve taşıt kredi taleplerinde azalış olduğu, diğer bireysel kredilere yönelik talepte ise önceki dönemde görülen artışın devam ettiği gözlenmektedir. 2022 yılının ikinci çeyreği için beklentiler, talebin konut kredi türünde azalacağı, taşıt kredi türünde artacağı, diğer bireysel kredi türünde ise aynı kalacağı yönündedir.

Bankaların fon sağlama imkânlarının gelişimi incelendiğinde; 2022 yılının ilk çeyreğinde yurt içi fonlama koşullarının gevşediği, yurt dışı fonlama koşullarının ise sıkılaştığı görülmektedir. Yılın ikinci çeyreği için beklenti, yurt içi fonlama ve yurt dışı fonlama koşullarında sıkılaşma olacağı yönündedir.

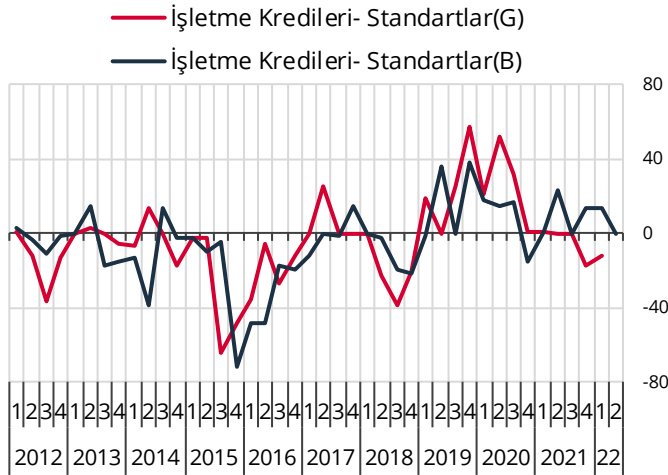
⁽¹⁾ 2022 yılının birinci çeyrek dönemine ilişkin Banka Kredileri Eğilim Anketi, 7 – 18 Mart 2022 tarihleri arasında uygulanmıştır.

I. Kredilere Uygulanan Standartlar

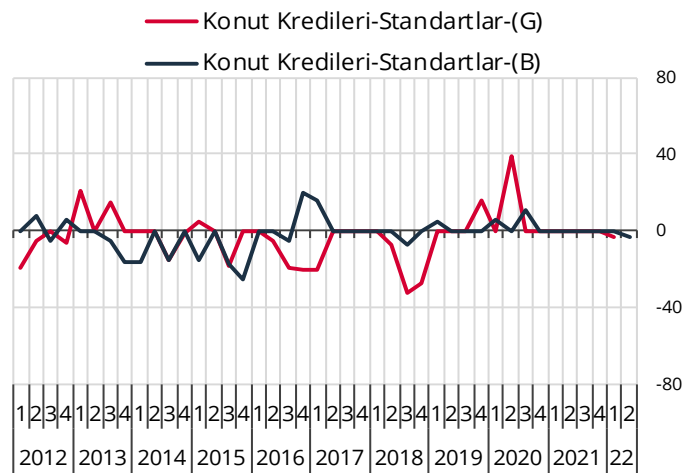
2022 yılının ilk çeyreğinde, bankaların genel olarak işletmelere kullandırdıkları kredilere uyguladıkları standartları sıkılaştırdığı görülmektedir. Alt kırılımlar incelendiğinde, uzun vadeli kredilere ve yabancı para cinsinden açılan kredilere uygulanan standartlarda sıkılaşıma gözlenirken, diğer işletme kredi türlerinde gevşeme olduğu gözlenmektedir. Diğer bankaların rekabeti standartları gevşetici yönde etkileyen tek faktör olurken, genel ekonomik faaliyetlere ilişkin beklentiler ve endüstri ya da firmalara ilişkin görünüm standartları sıkılaştırıcı yönde etkileyen faktörler olmuştur. 2022 yılının ikinci çeyreği için bankaların beklentisi, uzun vadeli krediler ve yabancı para cinsinden açılan kredilerde standartların sıkılaşıacağı, diğer işletme kredi türlerinde ise genel olarak standartların aynı kalacağı yönündedir (Grafik 1).

Konut ve diğer bireysel kredi türlerine uygulanan standartların yılın ilk çeyreğinde sıkılaştırıldığı görülmektedir. Her iki kredi türü için de fon maliyetleri/bilanço kısıtlamaları, rekabet baskısı ve risk algılaması standartları sıkılaştırıcı yönde etkileyen faktörler olmuştur. Yılın ikinci çeyreği için beklenti, bu iki kredi türü için de standartlarda sıkılaşmanın devam edeceği yönündedir (Grafik 2 ve Grafik 4).

Grafik 1. İşletme Kredileri için Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

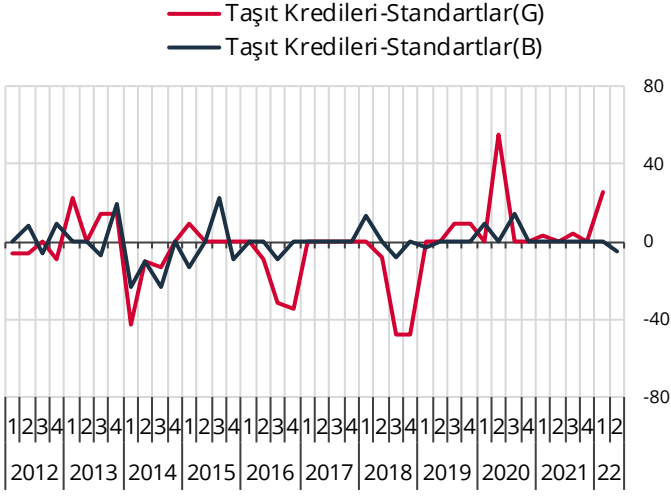
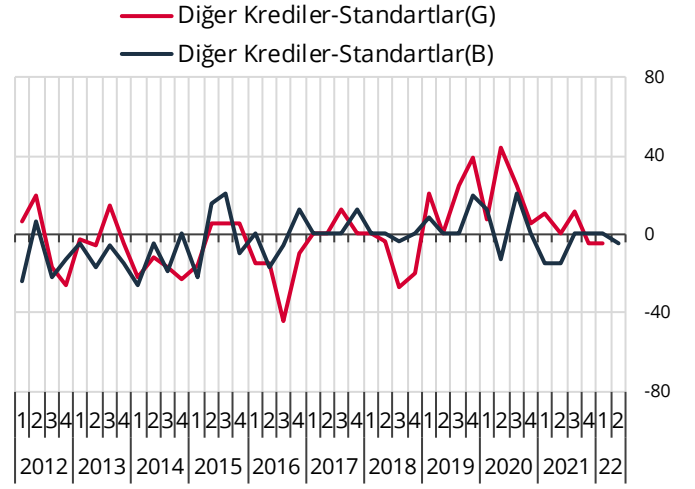

Grafik 2. Konut Kredileri için Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

Taşıt kredisine uygulanan standartların yılın birinci çeyreğinde gevşetildiği görülmektedir. Bu kredi türü için rekabet baskısı ve genel ekonomik faaliyetlere ilişkin beklentiler standartları gevşetici yönde etkileyen faktörler olmuştur. Yılın ikinci çeyreği için bankaların beklentisi, standartların sıkılaştırılacağı yönündedir (Grafik 3).

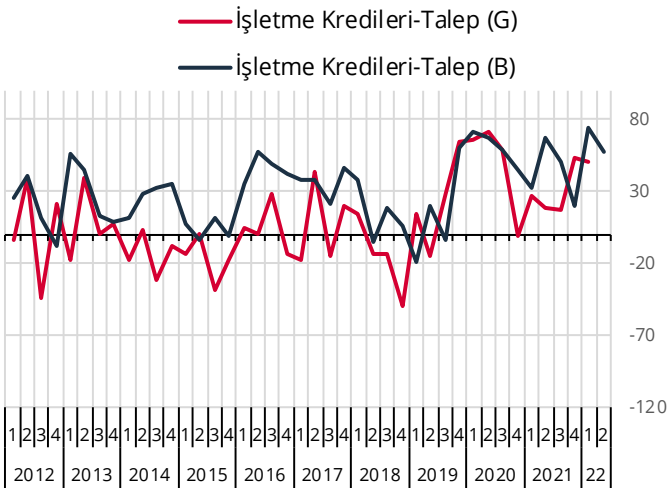
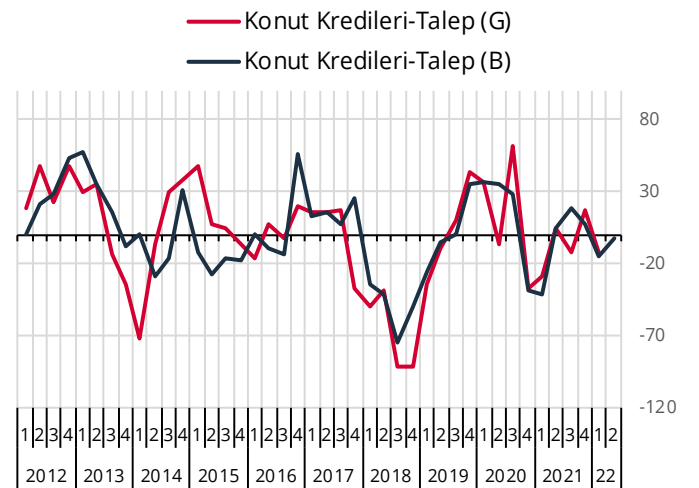
(*) "Gerçekleşme (G)" anılan dönemde standartlarda meydana gelen değişimi, "Beklenti (B)" ise ilgili dönem için bankalar tarafından beklenen değişimi ifade etmektedir. (>0; Gevşetme, <0; Sıkılaştırma)

Grafik 3. Taşıt Kredileri için Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları**Grafik 4. Diğer Bireysel Krediler için Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları**

II. Kredi Talepleri

İşletmelerin banka kredilerine olan talebi incelendiğinde, yılın ilk çeyreğinde yabancı para cinsinden açılan kredilere olan talepte azalış gözlenirken, diğer tüm işletme kredi türlerinde talepte artış olduğu görülmektedir. Stok artırımı ve işletme sermayesi talebi en çok artıran faktör olmuştur. 2022 yılının ikinci çeyreği için beklenti, yabancı para cinsinden açılan kredi türünde talebin azalmaya, diğer işletme kredi türlerinde talebin artmaya devam edeceği yönündedir (Grafik 5).

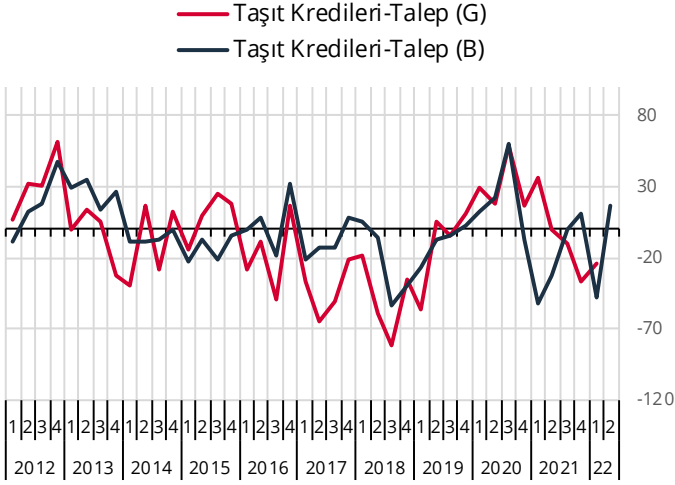
Bireysel kredilerden konut ve taşıt kredi taleplerinde azalış olduğu gözlenmektedir. Diğer bankalardan sağlanan krediler ile konut piyasasına ilişkin beklentiler konut kredi talebini azalış yönünde etkileyen en önemli faktörler olmuştur. Finansman ihtiyaçları, alternatif finansman kullanımı ve krediler üzerindeki vergi ve benzeri yükler ise taşıt kredi talebini azalış yönünde etkileyen faktörler olmuştur. Yılın ikinci çeyreği için beklenti, konut kredi türünde talebin azalacağı yönünde iken taşıt kredi türünde artacağı yönündedir. (Grafik 6 ve Grafik 7).

Grafik 5. İşletme Kredileri için Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları**Grafik 6. Konut Kredileri için Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları**

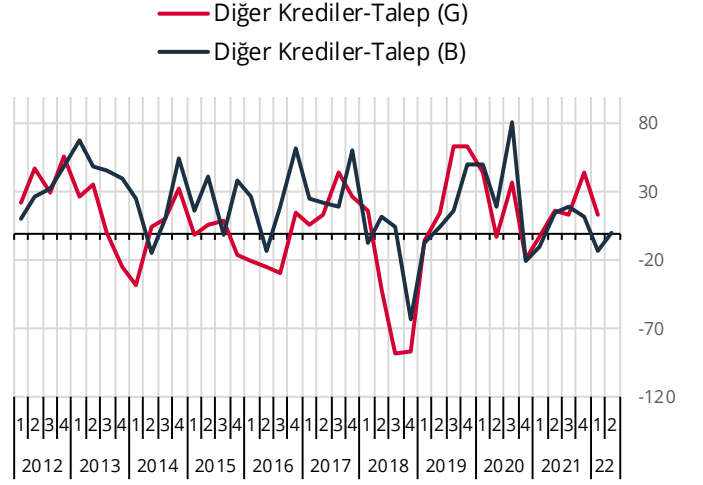
(*) "Gerçekleşme (G)" anılan dönemde kredi taleplerinde meydana gelen değişimi, "Beklenti (B)" ise ilgili dönem için bankalar tarafından beklenen değişimi ifade etmektedir. (>0; Artış, <0; Azalış)

Diğer bireysel kredilere yönelik talepte önceki dönemde görülen artış, yılın ilk çeyreğinde de devam etmiştir. Bu kredi türünde menkul kıymet alımları ile diğer finansman kaynakları talebi artırıcı yönde etkileyen faktörler olmuştur. 2022 yılının ikinci çeyreği için beklenti talebin aynı kalacağı yönündedir (Grafik 8).

Grafik 7. Taşıt Kredileri için Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

Grafik 8. Diğer Bireysel Krediler için Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

III. Kredi Koşul ve Kuralları

İşletmelere kullandırılan kredilere uygulanan koşul ve kurallara bakıldığında; ortalama krediler ve daha riskli krediler üzerindeki kâr marjının azaltıldığı gözlenmektedir. Diğer durum ve şartlara ilişkin koşul ve kuralların sıkılaştırıldığı görülmektedir.

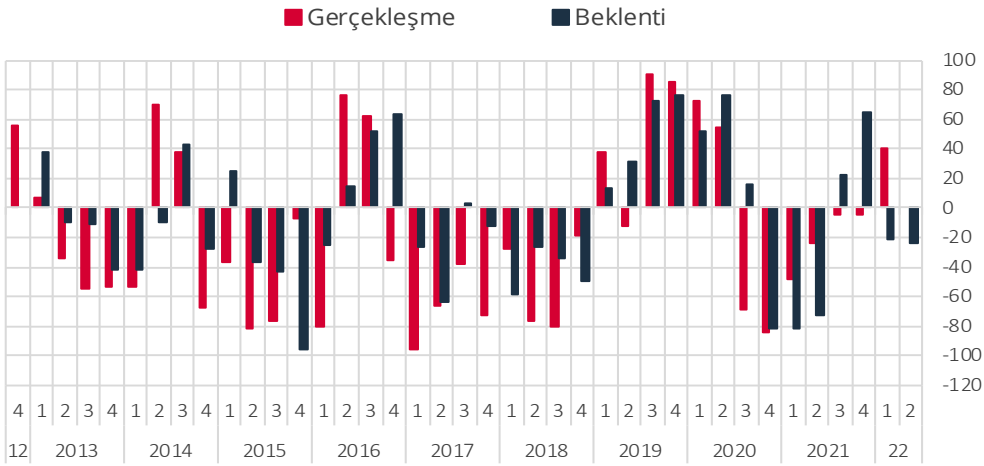
Bireysel kredilere uygulanan koşul ve kurallar incelendiğinde, ortalama krediler ve daha riskli krediler üzerindeki kar marjının konut ve diğer bireysel kredilerde artırıldığı, taşıt kredilerinde ise azaltıldığı gözlenmektedir. Tüm bireysel kredi türlerinde teminat ihtiyacına ilişkin koşul ve kuralların sıkılaştırıldığı görülmektedir.

IV. Fonlama Koşulları

Bankaların fon sağlama imkânlarının gelişimi incelendiğinde; 2022 yılının ilk çeyreğinde yurt içi fonlama koşullarının gevşediği, yurt dışı fonlama koşullarının ise sıkılaşmaya devam ettiği görülmektedir. Yurt dışı fonlama maliyeti ile yurt dışı fonlamaya ilişkin diğer koşul ve kurallar yurt dışı fonlama koşullarını sıkılaştırıcı yönde etkilemiştir. 2022 yılının ikinci çeyreği için beklenti, yurt içi fonlama ve yurt dışı fonlama koşullarında sıkılaşma olacağı yönündedir (Grafik 9 ve Grafik 10).

Grafik 9. Yurt İçi Fonlama Koşullarında Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

(>0; Gevşeme, <0; Sıkılaşma)

Grafik 10. Yurt Dışı Fonlama Koşullarında Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

(>0; Gevşeme, <0; Sıkılaşma)

